

NVE

Reguleringsmyndigheten
for energi – RME

STATNETT SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Vår dato: 04.12.2024

Vår ref.: 201832797-7 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Godkjenning av endring i metode om kostnadsfordeling ved spesialregulering og mothandel for kapasitetsberegningsregionen Hansa etter CACM art. 74

Reguleringsmyndigheten for energi i NVE (RME) mottok forslag til endring i metode om kostnadsfordeling ved spesialregulering og mothandel for kapasitetsberegningsregionen Hansa for døgn- og intradagmarkedet fra Statnett SF (Statnett) den 23. april 2024. Metodeforslaget er utarbeidet som følge av krav i forordning (EU) 2015/1222 av 24. juli 2015 om retningslinjer for kapasitetstildeling og flaskehalshåndtering (CACM) artikkel 74.

RME godkjenner Statnetts forslag til endring i metode om kostnadsfordeling ved spesialregulering og mothandel for kapasitetsberegningsregionen Hansa for døgn- og intradagmarkedet.

1. Beskrivelse av saken

1.1. Bakgrunn

CACM er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.¹ Forskriften regulerer de fysiske markedene for omsetning av elektrisk kraft dagen før fysisk levering (døgnmarkedet) og fram til driftstimen (intradag). Disse markedene sikrer i stor grad den momentane balansen mellom tilbud og etterspørsel som til enhver tid må finnes i kraftsystemet.

CACM inneholder krav om at Statnett som TSO² skal utarbeide flere metoder for å gjennomføre regelverket. Noen av disse metodene skal Statnett utarbeide sammen med

¹ Forskrift av 20. desember 2006 nr. 1563 om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft

² "TSO" er en forkortelse for "Transmission System Operator". Statnett er sertifisert av RME og utpekt av Olje- og energidepartementet (OED) (nå: Energidepartementet) som norsk TSO, jf. RMEs vedtak av den 1. juli 2022 hhv. OEDs godkjenning og utpeking av den 7. juli 2022

E-post: rme@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no/reguleringsmyndigheten

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

andre TSOer i kapasitetsberegningsregionene Norden og/eller Hansa, og noen skal Statnett utarbeide sammen med TSOer i hele EØS³.

RME skal vurdere slike metodeforslag for eventuell godkjenning etter energiloven⁴, jf. CACM artikkel 9, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2 første og fjerde ledd.

Ett av forslagene som etter CACM skal oversendes til RME for godkjenning, er metode om kostnadsfordeling ved spesialregulering og mothandel for kapasitetsberegningsregionen Hansa for døgn- og intradagmarkedet etter CACM artikkel 74.

Den 23. april 2024 mottok RME første gang forslag til metode i henhold til CACM artikkel 74 fra Statnett. RME traff vedtak om godkjenning av metoden den 23. oktober 2024⁵.

Som en følge av beslutninger om å inkludere budområdegrensene NO2-NL og NO2-DK/LU i CCR Hansa, ble det nødvendig å oppdatere metoden etter CACM artikkel 74 slik at den inkluderte de nye budområdegrensene. I sin beslutning 08/2023⁶ om fastsettelse av kapasitetsberegningsregioner (CCR) etter CACM artikkel 15 besluttet ACER at budområdegrensene NO2-NL («NorNed») og NO2-DE/LU («NordLink») inkluderes i kapasitetsberegningsregionen (CCR) Hansa. Tilsvarende har ESA fattet en beslutning overfor RME om fastsettelse av CCRer etter CACM artikkel 15 den 24. april 2023. RME fattet deretter vedtak om fastsettelse av CCR overfor Statnett i vedtak 18. august 2023⁷.

1.2. Oversendelse av metodeforslaget

Den 23. april 2024 mottok RME forslag til endring i metode om kostnadsfordeling ved spesialregulering og mothandel for kapasitetsberegningsregionen Hansa for døgn- og intradagmarkedet fra Statnett i henhold til CACM artikkel 74, jf. artikkel 9 nr. 1.

Forslaget er utarbeidet av Statnett i samarbeid med de øvrige TSOene i CCR Hansa. Den siste reguleringsmyndigheten i CCR Hansa mottok forslag til endring i metode 5. juni 2024. Endelig frist for RME til å fatte en beslutning om metodeforslaget er 5. desember 2024.

1.3. Metodeforslagets innhold

Forslaget inneholder en metode for kostnadsdeling mellom relevante TSOer for bruk av spesialregulering⁸ og mothandel⁹ for CCR Hansa.

³ Med unntak av Island og Liechtenstein

⁴ Lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven)

⁵ Jf. vår ref. 201832797-6.

⁶ [DECISION No 08/2023 OF THE EUROPEAN UNION AGENCY FOR THE COOPERATION OF ENERGY REGULATORS of 31 March 2023 on the amendment to the determination of capacity calculation regions](#)

⁷ Jf. vår ref. 201705443-14

⁸ Med spesialregulering menes mer spesifikt anskaffelsen av opp- eller nedregulering innenfor et budområde for å avhjelpe belastningen på kritiske nettelementer. Spesialregulering kan ha grensekryssende relevans.

⁹ Med mothandel menes mer spesifikt anskaffelsen av opp- eller nedregulering mellom to budområder for å avhjelpe belastningen på kritiske nettelementer. Mothandel vil ut ifra sin definisjon alltid ha grensekryssende relevans.

Det er kun kostnader knyttet til spesialregulering og mothandel som er samordnet innenfor CCR Hansa og som har grensekryssende relevans, som er relevant for kostnadsdelingen i metoden.

Med kostnader menes de faktiske kostnadene som TSOene pådrar seg for å avhjelpe en fysisk flaskehals i nettet ved bruk av samordnet spesialregulering og mothandel¹⁰. Disse kostnadene er mer spesifikt begrenset til å være kostnader for å øke eller redusere produksjon og/eller forbruk, tilgjengelighetsbetaling for opp- og nedregulering, utkobling av fornybar energi, aktiverings- og oppstartskostnader, aktivering av balanseringsbud og kostnader knyttet til ubalanser i mangel av oppgjørsmekanismer for dette.

Tilsvarende menes med inntekter de faktiske inntektene som TSOene mottar for å avhjelpe en fysisk flaskehals i nettet ved bruk av samordnet spesialregulering og mothandel. Disse inntektene er mer spesifikt begrenset til å være inntekter fra økt eller redusert produksjon og/eller forbruk.

Metoden beskriver tre alternativer for å fordele kostnader og inntekter avhengig av ulike situasjoner.

Det første alternativet beskriver en fordeling av kostnader og inntekter etter fordelingsnøkler til eierne av HVDC-forbindelsene i CCR Hansa. Et eksempel på en situasjon der dette alternativet benyttes, er når spesialregulering og mothandel benyttes for å opprettholde en minste teknisk grense for sikker drift av HVDC-kablene i CCR Hansa.

Det andre alternativet beskriver situasjoner der kostnader og inntekter skal dekkes av TSO i det kontrollområdet der den fysiske overbelastningen fant sted. Dette alternativet benyttes blant annet når spesialregulering og/eller mothandel forslås av det regionale koordineringssenteret (RCC) etter sikkerhetsanalysen og situasjonene i første alternativ ikke er dekkende.

Det tredje alternativet beskriver fordeling av kostnader og inntekter mellom TSOer som drifter nett i CCRer som grenser til CCR Hansa. Dette alternativet anvendes når spesialregulering og mothandel koordineres over budområdegrenser i CCR Hansa for å avlaste en fysisk begrensning i tilstøtende AC-nett i en annen CCR. Fordeling av kostnader og inntekter skal i disse tilfellene være i henhold til kostnadsdelingsmetoden til disse CCRene.

Hver TSO må informere RCCen om kostnader og inntekter som definert i metoden. Dokumentasjon på kostnader og inntekter for aktivert spesialregulering og mothandel skal arkiveres av RCCen i fem år. TSOene skal gi reguleringsmyndighetene i Hansa denne informasjonen ved forespørsel.

¹⁰ Statnett skal utforme og legge frem forslag til en egen metode for den samordnede prosessen for spesialregulering og mothandel for døgn- og intradagmarkedet for CCR Hansa etter CACM artikkel 35. Forslaget til metode etter CACM artikkel 35 vurderes og godkjennes av RME i et eget vedtak.

Implementeringen av metoden er tett knyttet til og avhenger av implementeringen av metoden for samordnet spesialregulering og mothandel i CCR Hansa etter CACM artikkel 35.

Sammenliknet med allerede godkjent metode etter CACM artikkel 74, innebærer forslaget til endring i metoden at de norske budområdegrensene NO2-NL («NorNed») og NO2-DE/LU («NordLink») inkluderes i vedlegg 1 til metoden. Vedlegg 1 inneholder en oversikt over budområdegrensene i CCR Hansa, navn på forbindelsene, eierne av forbindelsene og en tilhørende fordelingsnøkkel for deling av kostnader og inntekter. På grunn av det delte driftsansvaret på NO2-NL vil kostnadene knyttet til spesialregulering og mothandel bli likt fordelt mellom eierne av NorNed, dvs. Statnett SF og TenneT TSO B.V. På grunn av det delte driftsansvaret på NO2-DE vil kostnadene knyttet til spesialregulering og mothandel bli likt fordelt mellom eierne av NordLink, dvs. Statnett SF og TenneT TSO GmbH.

Videre har «RSC» blitt endret til «RCC» i det oppdaterte metodeforslaget. Dette innebærer at de regionale koordineringssentrene erstatter de regionale sikkerhetskoordinatorene¹¹.

Andre endringer i forslaget er relatert til mindre språklige og tekniske justeringer som ikke påvirker metodens innhold.

1.4. Høring og konsultasjon

Metodeforslag utformet i henhold til CACM artikkel 74 omfattes ikke av plikten til å sende metodeforslaget på høring som omtales i CACM artikkel 12. TSOene i CCR Hansa har derfor ikke gjennomført en høring.

1.5. Koordinering under behandling av saken

RME har deltatt i samarbeidsforumet for CCR Hansa, for å komme frem til en felles enighet med de øvrige reguleringsmyndighetene i Hansa om innholdet i metoden.

2. Bestemmelser som ligger til grunn for vedtaket

2.1. CACM

CACM er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.

Overordnede mål med forskriften

¹¹ For CCR Hansa samarbeider det danske selskapet Nordic RCC A/S, som er RCC i Norden, med det tyske selskapet TSCNET Services GmbH, som er en RCC i Europa. Nordic RCC A/S eies av Statnett og de øvrige TSOene i Norden, og utøver oppgaver som beskrives i CACM og andre kommisjonsforordninger som er innlemmet i EØS-avtalen og gjennomført i norsk rett. I de andre nordiske landene utøver Nordic RCC A/S også oppgaver som etter forordning (EU) 2019/943 (revidert elektrisitetsforordning) skal utøves av "Regional Coordination Centre" ("RCC"). Da revidert elektrisitetsforordning ikke er innlemmet i EØS-avtalen, deltar Statnett i disse aktivitetene i Nordic RCC A/S basert på avtaler.

Formålet med CACM er ifølge artikkel 3 å:

- a) fremme effektiv konkurranse i produksjonen av, handelen med og forsyningen av elektrisk kraft,
- b) sikre optimal bruk av transmisjonsinfrastrukturen,
- c) sikre driftssikkerheten,
- d) optimalisere beregningen og tildelingen av utvekslingskapasitet mellom budområder,
- e) sikre rettferdig og ikke-diskriminerende behandling av TSOer, NEMOer¹², ACER¹³, reguleringsmyndigheter og markedsdeltakere,
- f) sikre og forbedre gjennomsiktighet og pålitelighet med hensyn til opplysninger,
- g) bidra til effektiv og langsiktig drift og utvikling av transmisjonsnettet for elektrisk kraft og elektrisitetssektoren i Unionen,
- h) ta hensyn til behovet for et rettferdig og velordnet marked og en rettferdig og velordnet prisdannelse,
- i) sikre like vilkår for NEMOer, og
- j) sørge for tilgang til utvekslingskapasitet mellom budområder som ikke innebærer forskjellsbehandling.

Tidsfrister

Statnett skal utvikle de vilkår og metoder som kreves etter CACM og sende disse til RME for godkjenning i tråd med CACM artikkel 9 nr. 1, innen de tidsfrister som angis i forskriften.

RME skal etter CACM artikkel 9 nr. 5, jf. nr. 10, vurdere metodeforslaget innen seks måneder.

Rammer for innholdet i metoden

Regelverket oppstiller klare rammer for innholdet i metoden som begrenser anledningen til å utøve skjønn ved utarbeidelse og godkjenning av metodeforslaget.

CACM artikkel 74 beskriver rammene for metoden. Det spesifiseres at metoden skal inneholde løsninger for deling av kostnader for de tiltakene som har grensekryssende relevans. Metoden skal som et minimum ta høyde for hvilke kostnader som har påløpt som følge av bruk av avbøtende tiltak i kapasitetsberegningen. Det trekkes også frem at metoden skal inneholde ordninger som gjør det mulig å overvåke bruken av avbøtende tiltak med tilhørende kostnader. Videre skal metoden blant annet gi insentiver til flaskehalshåndtering, inkludert å ta i bruk avbøtende tiltak. Metoden skal også gi

¹² Utpekt operatør på markedet for elektrisk kraft

¹³ Byrået for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter

insentiver til effektive investeringer. CACM artikkel 74 omtaler i tillegg at metoden skal sikre en rettferdig fordeling av kostnader og inntekter mellom de berørte TSOene.

Forslaget til metoder skal etter CACM artikkel 9 nr. 9 inneholde et forslag til tidsplan for gjennomføringen og en beskrivelse av metodens forventede innvirkning på de overordnede målene for forskriften.

Godkjenning

RME skal vurdere forslaget til endring i metode etter CACM artikkel 74 om kostnadsfordeling ved spesialregulering og mothandel for kapasitetsberegningsregionen Hansa for døgn- og intradagmarkedet, for eventuell godkjenning etter CACM artikkel 9 nr. 5, jf. nr. 7 bokstav h.

RME skal i den forbindelse koordinere med de øvrige reguleringsmyndighetene i kapasitetsberegningsregionen Hansa for å komme frem til enighet om metodens innhold etter CACM artikkel 9 nr. 5, jf. nr. 1, jf. nr. 7 bokstav h, jf. nr. 10.

2.2. Energiloven

Etter energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b, jf. a, skal RME ved enkeltvedtak fastsette eller godkjenne metoder for å fastsette vilkår eller metoder om den systemansvarliges kapasitetstildeling og håndtering av flaskehalser i overføringsnett.

3. Begrunnelse for vedtaket

3.1. De formelle kravene til metodeforslaget og beslutningsprosessen er oppfylt

Metodeforslaget er mottatt av RME innenfor fristen i tråd med de krav som følger av CACM.

RME har koordinert sin beslutning om vedtak med de andre berørte reguleringsmyndighetene gjennom reguleringsmyndighetenes felles fora. Den 8. november 2024 kom de berørte myndigheter til enighet om at endringene i metoden kan godkjennes. Se vedlegg II. RME har truffet vedtak innen seks måneder etter at siste reguleringsmyndighet i CCR Hansa mottok metodeforslaget den 5. juni 2024.

De formelle kravene til beslutningsprosessen er dermed oppfylt.

3.2. Vurdering av metodeforslaget

RME vurderer at endringene i metodeforslaget knyttet til inkludering av norske budområdegrenser i vedlegg 1 i metoden er i tråd med ESA-beslutning av 24. april 2023. RME vurderer at fordelingsnøkklene til HVDC-kablene mellom Norge og Nederland, samt mellom Norge og Tyskland, bidrar til en rettferdig fordeling av kostnader og inntekter. Kostnader og inntekter fordeles likt mellom Statnett og de andre eierne av HVDC-kablene.

RME vurderer at endringen fra «RSC» til «RCC» i metodeteksten gjenspeiler de reelle forholdene, hvor RCC har erstattet RSC og er organet som i dag utfører de aktuelle oppgavene. I de andre nordiske landene utøver Nordic RCC A/S også oppgaver som etter

forordning (EU) 2019/943 (revidert elektrisitetsforordning) skal utøves av “Regional Coordination Centre” (“RCC”). Da revidert elektrisitetsforordning ikke er innlemmet i EØS-avtalen, deltar Statnett i disse aktivitetene i Nordic RCC A/S basert på avtaler.

RME vurderer videre at Statnetts forslag til endring i den allerede godkjente metoden i sin helhet overholder rammene for metoden etter CACM artikkel 74. Metodens innhold vil etter RMEs vurdering bidra til å oppfylle de overordnende målene som er angitt i CACM.

Etter dette er det RMEs vurdering at metodeforslaget kan godkjennes med det innhold som fremgår av vedlegg I.

3.3. Vedtak

RME godkjenner Statnetts metodeforslag om kostnadsfordeling ved spesialregulering og mothandel for kapasitetsberegningsregionen Hansa for døgn- og intradagmarkedet i henhold til energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b, jf. a, jf. CACM artikkel 9 nr. 5, jf. nr. 7 bokstav h, jf. artikkel 74, jf. artikkel 9 nr. 10, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2 første og fjerde ledd, med det innhold som fremgår av vedtakets vedlegg I. Statnett er etter dette pliktig til å anvende metoden som systemansvarlig og operatør for transmisjonsnettet i Norge.

4. Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Anette Solheim
Rådgiver

Godkjent av Tore Langset
Direktør

Godkjent i henhold til RME sine interne rutiner.

Mottakerliste:

STATNETT SF

Kopimottakerliste:

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Energiklagenemnda, men sende den til RME. RMEs e-postadresse er: rme@nve.no . RME vurderer om vedtaket skal endres. Dersom RME ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til Energiklagenemnda.
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden RME fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be RME om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: - Skrive hvilket vedtak du klager på. - Skrive hvilket resultat du ønsker. - Opplyse om du klager innenfor fristen. - Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til RME for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på RMEs vedtak, og klagen er avgjort av Energiklagenemnda som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.

Sakskostnader

Dersom RME eller Energiklagenemnda endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.